

Օրսօրոյն. Հետք 4 զիւրու
կը ծախարի :
Դմանովն տղը - առաջին
անդամը Հետք 5 զիւրու երկ-
րորդին 2 զրբ. և ուսելի ան-
գամերը. Հետք ուրիշ սա-
կարկիւթէն կրկուց :
Համակը և ուրիշ զրուիւնը
սկտը 5 զիւր. Զինամարդը
եղողու. Իստովեան խոսն 4
թիւ սենեակը. Օրսօն խոսն
սարսն անուն :

ԱՆՈՅՐ ԱՆԿՍ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 9. ԹԻԼ 7

Վարժարանները բարեկարգուեցու-
ղապահարաններ հաստատուեցու վրայ են
տեղիտուածեան դարաւոր ծառն արմատ
խիլ ընկու: Ինչո՞ւ ուրեմն չըջանաւ
մեր պատմարաններն այ մէկմէկ վարժա-

բանկերու կամ կրթարանաց փոխարկել և այլ մէջ առաքելութիւնն ուսուցողին, և ուսկից մօտդիկ աւելի գերազանց վիճակաւ և բարեգեղութեամբ ելնել:

Բանտերուն փոխարկելու իմաստը մը սէտք է ըլլան, հարկ է որ գաղտնիքներու նման կրթական հաստատութիւններ լինեն դոքա, որովհետեւ նպատակն անհատներն ուղղել է միջոցաւ գաղտնիքներն այնպիսի անհատներու բարոյական վրայ ներգործութիւն կ'ընեն, որոց ինչ տեսակ բարք կամ հանդիմանք մ'ունենալը դեռ անյայտ և անձանթ է:

Մեծ պարտաւորութիւն ունի կառավարութիւնը բանտարկութեան այս կերպ վատթար դրութիւն մը իւր աշխարհութեանը գլխաւոր աւարկայն ընել, եթէ չուզիր պատժող այս կերպ անբնական և հակադարձ արդիւնք արտադրող պատժական դրութեամբ ընկերական կացութիւնն ու բարոյական վիճակը հետզհետէ տուաւել ևս վատթարացնել յոռախ վիճակագրութիւն մը բաւականէ այս ըսածնիս հաստատելու:

Հարկ անհրաժեշտ է այն կերպ բանտեր հաստատել ու կողմնակցել, զորս դատաւարութեամբ կարող լինի թողուլ ոչ թէ նորանոր մարմնակա թափառող եւալ, այլ ուղղութեամբ և ոչ ևս տրամադիր անյայտ յանցանքներ դրժելու, որոց համար որ պատժուած էին:

Չայս կը պահանջէ արդարութիւնը, զորս կը պահանջէ նաև յիշերութեան բարեօրոշման աշխատելու արտաւորութիւնը:

Արտաքին գործոց պաշտօնայ ծէմիլ բաշտ ուրբաթ օր օտար մարմնակա գեղանկաց գնաց փոխադար այցելութիւններ տարու:

Խալիլ Օսման բաշա ուրբաթ օր Մալաթի չոր կենսաւ վախճաւ քաղաք հասաւ:

Արտաքին գործոց պաշտօնայ ծէմիլ բաշա, օտար Տէրութեանց գործին աւելի շուտով կարգադրելու համար, որոշել է թէ այսուհետեւ ինքը դեպքանաւորաց առաջին թարգմաններուն հետ մայն ուղղակի յարաբերութիւն ունենալով, երկրորդ կամ երրորդ թարգմաններն իւր խորհրդակալին հետ ուղղակի հարաբերակցին:

Այս կերպով Պաշտօնայն շուր օրը թարգմաններու հետ անցնելու արկադրութեան ստեղծելով, կրնայ նաև իրեն հետ տեսնուելու ուրիշ անձանց համար զիւրութիւն մ'ունենալ, և ժամանակ կ'ունենայ իւր պաշտօնատեան գլխաւորացը հետ խորհրդակցելու:

Բարձր Մեծ-Եպարդոսը՝ Շքարայի նախորդ կուսակալ իսմայիլ բաշայն, որն օր Տրապիզոն քաղաքուած էր, հեռագրեր է թէ կրնայ Կ. Պօլիս գալ: Կ'ընեն թէ ներդրութիւն պիտի ընդունի:

Նախորդ Եպարդոս Մահմադ Էտիմ բաշան, որն օր Միտհատ բաշայն մէկ քանի հրաւիրանալը անաւ ուղծ էր Պաշտօնէից խորհրդայն ներկայանալու, անձնական տիրութիւնը պարտաւորելով վեհ. Սոլթանին ստիպողական և պառնալից հրամանին վրայ այս շարքով օր կը հարկադրի Բ. Գուլն Պաշտօնէից յատկապէս գումարեալ ժողովայն անձամբ ներկայանալու, նախորդ վարչութեան օրով տեղի ունեցած մի քանի խնդրոց վրայօք բացատրութիւն տալու:

Ժողովը միջին ժամը 12 տեսնց, Խորհրդակցութիւններն և հարցաքննութեան արդիւնքն աւայտմի գաղտնի կը պահուին:

Կայսերական առաջին զօրաբանակն, որոյ հրամանատար Մարաթաթան (միւշիք) է Կայսրոյի Նախագահ Իզլաթին Էֆենտի:

և որոյ բանակեցողն է մայրաքաղաք, ժամանակէ մը ի վեր մասնաւոր կրթութիւններով կ'ընդունան օրէն ընդհանուր զօրահանգէս մը կատարելու պատրաստութիւն տեսնելով:

Կայսերական հինգերորդ զօրաբանակն ալ, որոյ բանակեցողն է Շամ, վիճակաւ կան վորձերու կրթութիւններ ընելու համար իշխամէ քաղքէն երկու ժամու չափ հեռի՝ նոյն անուն գաղտնի մէջ բնակել է:

Ասոր ամէն մէկ խումբը կը բաղկանայ տասը վաշտ (Թապուր) հետեակէ, չորս վաշտ օրտադէ, գունդ մը (ուլայ) հեծելազօրէ և թնդանօթմաճիք Լուսաներէ:

Յունաց Պատրիարքական փոխանորդը պաշտօնապէս կը հերքէ տեղական մի քանի լրագրաց տուած այն լուրը թէ, Պատրիարքը իւր կղերական անդամաց մէջ Պաշտօնայ Աղագետին զրկած ըլլայ հարցնելու համար թէ՛ իրաւախօսութեան համար Յունաց Պատրիարքարանի կողմնէ խնդրեալ ծրագրելը Պաշտօններն կ'ընդունին:

Եղիպտոսի խալիվին յատուկ շնորհակալութիւն մը յարաւ օր մայրաքաղաք հասնելով, Էֆենտիին պաշտօնին առաջը խալիվին:

Այս տարի վանայ վիճակին մէջ ուղղակի Գանձուն կողմնէ հաւաքեալ խալիվն տուրքը անցնալ տարուած դուռնալէն առաւելագոյն յաւելում մը կը ներկայացնէ:

Նմանապէս յիշեալ վիճակին մէջ արմատեաց (ղահրէ) տասնորդին տուրքն ալ նշանաւոր և մեծ գումար մը գոյացուցեր է հնձոց առատութեամբ պատճառաւ:

Հիմադի կուսակալին խորհրդանոցը վրայ Մէքէլէ և Մէտիլէ մէջ տեղը բնակող մէկ քանի եպստամք ցեղերը նուաճելու համար, այս շարքով մայրաքաղաքէս՝ Արքունական Մալաթի շնորհակալով, չորս վաշտ (Թապուր) հետեակազօր պիտի մեկնին Եմէն երթալու:

Ղալաթ-Մէրայի կայսերական Ոսումնաբանը յառաջիկայ երեքշաբթի օրունէ միջին յաջորդ երեք աւուրց մէջ աշակերտներն ընդունելու պիտի սկսի:

Պէրութէն գրուած լուրերը կը ծանուցանեն թէ Անէզնէրու ցեղին մէկ մասը հնազանդեր է Համայն կառավարչին, և հրաման խնդրել է մնալուն բնակութիւն հաստատել յիշեալ վիճակին մէջ:

Սիրիոյ կուսակալն ալ, սոյն վրանաբերակ ցեղին բնակութեանը վերաբերեալ հարկ եղած հրահանգներն փութացնել է հաղորդել Համայն կառավարչին:

Սերվիոյ Միլան իշխանին թիկնապահներէն մին մայրաքաղաք հասաւ, յիշեալ իշխանին ինքնադիր մէկ նամակը Բ. Գրան մատուցանելու, որով Ն. Բարձրութիւնը իւր չափահասութեան ժամանակը կը ծանուցանէ Կայսերական կառավարութեան:

Ամայ մը չափ կայ որ յոյն մէկը Ղալաթի մէջ իր խալիվին մը վարձած նստակով, ինքզինքը ամեն տեսակ գործերու առուստութիւնը զրաւած ցոյց կը տայ:

Այս օրերս Հայ սինովաճառէ մը խել մը դահարեղեններ ծախու կ'առնէ, ստակը հետեակ օրը կամ միւս օր վճարելու պայմանաւ, Պաշտօնային կը լրանայ, և ակնաւորապէս շնորհակալութիւն ուղղակի յոյն սենեակը կը գիծէ, բայց զինքը հոն չը գտնուի, տունը կը հարցնէ և տեղեկանալով որ Թերապիա կը բնակի, կերէն մարդուն տունը կերթայ, զոր գտնելով հոն կ'ստիպէ զանի որ կամ ստակը հատուցանէ կամ վճարուք յետոյ դարձնէ: Յոյն վճարուք հանելով արիւնջը ձեռքը:

Ի յանձնէ, բայց հետեակ օրն աներեւոյթ կ'ըլլայ:

Յոյն անհետանալն իմանալով, դեռ արիւնջ մը պարտապահանջներ երեւան կ'ընեն և ինչեալ անձին խաբարայութեան ու գողութեանը զոհ գացած ըլլալուն նշանաւոր բողոք կը բառնան:

Փախտական յոյնի սպասուորներն ու հալաներն մեղսակցութեան և համախոհութեան կասկածանք կը ձերբակալուին:

Անցեալ շաբթու մէկ երկու գիշեր Բելայ և Ղալաթի զիշերային պահակախումբներն իրենց չրգաւարութեանը միջոցին խել մը արտաւոր և ուրիշ թափառաչիլ անկինք ձերբակալուին:

ԱՂԳԱՅԻՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՄՍԱԿ

Հետեակ երեսփոխանական նամակն ուղղած եմք Բեդէ ժողովը, երէկուան Երրորդ նիստին:

Միւս Առնանապէս Աղգ. Բեդէ ժողովը:

Եթէ Առնանապէս մը ժողովը անգամ ներէ առ ժողովը ուղղեալ գիտողութիւն մը, ժողովին ներկայացնելու պարտք ունի, և դուք ալ ձեր վրայ պարտաւոր պարտք մը կը ճանչաք, ներկայ նամակս կուղղեմ ձեզ:

Այսօր ժողովի չգալուն պատճառով միջին ի վերջին նիստի տեսնողութիւնը վեց տեսնողութիւն դեռ տպուած ու երեսփոխանաց հաղորդուած ըլլալուն է, որպէս զի ես ալ ներկայանալիք խնդրոյն վրայ խօսելիքս զիտնայի:

Բայց հետեակ երկու գիտողութիւններս կը փութամ հաղորդել ձեզ և կը խնդրեմ որ դուք ալ ժողովին հաղորդէք որ ժողովին գոյութեանը վերաբերեալ գիտողութիւններ են:

Ա. Նախորդ գիտնը՝ ուղածը խաղաց խնդրոց կարգին մէջ, բայց ձեր կողմէն ալ այս աւուր նիստին համար հրատարակուած խնդրոց կարգէն կը տեսնեմ որ դուրս ձգուած են սա խնդիրները՝ որոց մասին տնօրէնութիւն չունի ժողովը:

1. Վերաքննութիւն Սահմանադրութեան.
2. Համարաւորութիւն նախորդ Քաղ. ժողովը 1871 ամի.
3. 1872

Մարդ որ սօսութիւն չունի դատաւոր խնդրոց կարգէն բառնալու:

Բ. Տեսնական խորհրդոյ 1871 ին ներկայացուցած տեղեկագրին մէջ կը տեսնեմ, որ պարտաւորաբար նախկին 500.000 զրդ. ծախք և եկամուտ ունի, եթէ այդ ծախսոց մէջէն՝ Բեդէ, ժողովը վիճարանութիւնները ուղղութեամբ ի գիր առնուելու համար, Պատրիարքարանի գիւնարաւորներէն մէկ երկուքին ուղագրութիւն ստիպեցնելու ծախք մը կրնայ ելլել՝ աղիկ և եթէ չի կրնար, նոյն տեղեկագրին մէջ առնադրութեանց խնդրաբարութեան ու տպման համար 12.000 զրդ. ծախք մը կայ. ես կառավարեմ որ այդ ծախքը միայն առնադրութեան ուղագրութեամբ ի գիր առնուելուն յատկանայ, իսկ տպագրութիւնը ես ձրեապէս յանձն կառնում կատարել:

Մնում և այլն.

Բերա 25 օգոստոս 1872
ՄԱՏԹԷՈՍ Մ. ԱՅՎԱՏԵԱՆ

Աղգաւորութիւն Ոսկանեան Օրիւր. Գաղ վարժարանի

Աշակերտուհիք թէ զիշերթիկ և և թէ առ օրեայ կընդունուին վարժարանիւր առաջին տարուան չրջանը լրացուց, և այժմ Սեպտ. 1 էն կրկին կսկսինք վարժարանիս երկրորդ տարուան չրջանը ձեռնարկել, մեծ յուսով թէ արգոյ աղգաւորեք ջանադիր են օրիորդի մը բարի բաղ-

ձանաց եւտնդը յաղեցնել և աղգաւորաբար կը քաջալերեն զայն ի յաջողութիւն զրկելով իրենց էգ. գաւազանքը. հարկ չեմք համարիր կրկին հրատարակել թէ ինչ ուսմանքներ կան հոս և պիտի ըլլան, կամ թէ ինչ պայմանաւ կրնուին մեք աշակերտուհիք. քանզի արդէն շատ անգամ այս աղգաւորութիւնն ըրած եմք իսկ կրկին ու է մասնաւոր տեղեկութիւն, ուղղող անձանց կը պարտաւորեմք իմաց տալ, թէ կրնան առ մեզ գիտել թէ գրով և թէ բանիւ, նաև կը պարտաւորեմք իմաց տալ արգոյ հասարակութեան, թէ ես իմ պաշտօն վարած առեղբէս իմ անձնական պատուոյս վկայագիրս ստացած եմ, որոնք արդէն տարած արագան Հայրիկին յանձնած եմ, որպէս զի իմ վրայօքս մասնաւոր տեղեկութիւն ու գող աղտուական տնձինք կարենան Ս. Հայրիկէն խնայեալ տեղեկանալ, որ և այս միջոցաւ կարող եղած եմ Ս. Հայրիկին հրամանաւ Պատրիարքական փոխանորդ գերապատիւ Տէր Գալստիէս քահանայ Սկրեանի արտադրութեամբ վկայագիր մի ստանալ, որով պատիւ ունիմ սոյն վկայագրութեան շնորհիւ առաքելուս սէր տնձանայէ գաղտնիս յաջողութիւն գտնելու մասին, գաղտնիս թէ ո՛ւնի իցէ նպաստ և թէ արշակերտուհիք հաւաքելու, և ահա կը պարտաւորեմք հոս հրատարակել մեր այս ստացած վկայագիրը որ հետեւեալն է:

Տէր և Տնօրէն Ոսկանեան
Օրիորդաց վարժարանի
ՍԻՆԵՍ
ՈՍԿԱՆԵԱՆ
25 Օգոս. 1872
Նշանձի թիւ 82

Պատրիարքարան Հայոց
Ի Կոստանդնուպօլիս
Դիւան
Դատաստիւն, Խորհր. Աղգ. Վարդ.
Թիւ. 239

ՎԿԱՅԱԿՈՆ

Օրիորդ Սինեմ Ոսկանեան՝ որ զվկայութեան այս ունի ի ձեռին, մայրաքաղաքիս Դուռնալու Նշանձի թաղը թիւ 82 վարժարան մը բացած է Հայազգի աղջկանց լուր դատարանութիւն և կարեւոր ուսմանք աւանդելու համար, որոց նախադաս պիտի ըլլայ Գրիգորիէական սուրբ Հատուց ուսումը ըստ անտարտ վարդապետութիւն Հայաստանեայց սուրբ եկեղեցոյ:

Կը յուսամք որ այս օրիորդ Սինեմ վարժարանին ջանքը և աշխատութիւնը տեսնելով մերազնեայ բարեւեղ աղջկանք իրենց զաւակներին յանձնելով սորս գանտարակութեանը, և թէ բանիւ ք և արդեաւոր նպատաւաւորաց լինելով այս ձեռնարկութեան, սրով միայն կարելի է յորտեսել:

Փախաքելով՝ որ այս վարժարանն ալ իւր տեսակին մէջ Աղգիս օգտակար լինի ուղիղ բարոյական ընթացքով և համարտ կրթութեամբ, ըստ այնմ կարողութիւն և յաջողութիւն կը մագլթեմք օրիորդ Սինեմ Ոսկանեանի աշխատանաց, որոյ տուաւ վկայագիրս ըստ իւրումն խնդրոյ:

2-14 Մայիս 1872
Պատրիարքական փոխանորդ
ՅՈՎՀ. ԲՅՅ. ՄԿՐԵԱՆ

Տէր

Փանոսեան Էֆենտի՝ Աղագետն վարժարանի տեղեկագիրը Սամաթիոյ պատուաւորական Թաղական խորհուրդը Պատրիարքարանի հաղորդելէ ի վեր, սկսաւ զՍ. Հայր շողքորթել, և մինչև անգամ սուսերօք և բիրօք պատրաստուիլ պաշտպանելու, շատ աղէկ, սակայն կը հարցնենք այդ խմբագրին, ինչու համար Ս. Հայրիկ երբ Պատրիարքական դահլը կը բազմէր, նոյն իսկ ինքը, Հայրիկ գանտարտ, ցուցունդներուն առաջինն ըլլալով հանդերձ, այն առնէ հակառակ իր սկզբանը ձայն բարձրացնելով սկսաւ նորա ընթացիցը գէմ կանչելու:

Իսկ մինչդեռ փունջ և Օրագիր Ս. Պատրիարքի թերութիւնները հրապարակել սկսան, ինքը մէկէն Զաքարեայի լուռութիւնը պահէ:

Փանոսեան, արդարև ուղղութիւն է վի-

ճակիւն, ինչպէս զուգահեռ զառաքելոս համար
ամեն ջանն ի գործ կը դնեն և ամեն օր
ըստ քննարկ երկար շառլաթանական զբո-
ւաճանքովը կուգին զազգը խափել:

Բայց . . . լաւ գիտցիր որ անցան տին
օրերը, այսօր քու տառապանքը կատարելա-
պէս աւաճ են աղբիւն ուղղակի մասը .
մի շարժի՛ր, քանզի, քանի շարժիս այն-
չափ ճանաչող մէջ պիտի խորասուցիս .
Այժմ միայն գտաւ ունիս գաղափար տես, այ-
նուհետեւ կրնաս խօսիլ և պաշտպանել
զՊատրիարք ուղղակի չափ, ոչ թէ հի-
մակաւն պէս կարծեցեալ պաշտպանու-
թեամբը որ ինչեւոր կոչած քու «միւրայի-
ութիւնը» երեւան հանելու տխրամարտ թիւնը
չունենաս, ինչ, միթէ այդ (Գուգու տիւ-
մանը հայտնի սէվեր) վերնադրով զղուե-
լու չափ երկայն, ծաղրական և հակասու-
թեամբ ինչ հրատարակած յօդուածդ աղ-
գին կըլեցողցած կը կործնուի, ինչ, միթէ
այս ընթացքը այսինքն զՊ. Հայր շարժող-
թեամբը հաստատութեան անհամարող ոգ-
ով սպասած այս ամենակարեւոր խնդիրը
կը ծածկուի և կամ Հայրիկ պիտի ծած-
կէ, ոչ, ոչ, պիտի քննէ և պիտի դատէ,
և ըստ այնմ վերաբերած ժողովոյն պիտի
յո՛ւնէ Սահմանադրութեան ճիշդ յօդ-
ուածին համաձայն, և թէ չընէր, օրինա-
զանց է:

Եւ ահա այս առթիւ աղգին պիտուն
տեղեւորդ յանձնարար կը պատմուի ինչ-
նորուն մին իրաւար քեզ կը դարձնենք,
որ է (թեք միւրայիք) հետզհետէ միւս
ներս ալ դարձնելու պայմանաւ ինչ շուտ-
րուն և ինչ վարձանք, դո՛ւն տարի մը,
ամիս մը միջոց անցնէր, զազգը անար-
գած (սխալագոյն պատգամ) յօդուած
նուր գ. վրայ:

Խօսքս վերջնականով՝ կըսեմ բարեկու-
մարտ, աւելի լաւ էր այս խնդրոյն նը-
կատմամբ բարձրակի լաւ կենսայի, քան
ինչոքիքը արդարացեալ կարծելով դրած
յօդուածներովը ինչ կարգի մարդ ըլլալը
ճանաչողներէ ազգին, ազգի էր որ կու-
րէիք արդ պիտի դրեցէ և ամենայն պար-
զութեամբ գտատարութի մը տուցէ ինչ-
դինքք արդարացեալ լըլը և արդար մարդ
ապրելիք:

16 Օգոստոս 1872 Գ. Գ.

Հետեւեալ նամակն ուղղուած է ի հը-
րատարութեան:

ԵՐԲՐԱՆԻ ՏԻՐԵԿԱՐԶ ՍԵԼԱՄԻՅԵԼԻ
ԽՆԴՐՈՅՆ

Թիֆլիս

Խաչիկաւար Ս. Խոջ Թաղ
21 Օգոստոս 1872

Խոջ Թաղ

Ամէ թաղ ի մասնաւոր թաղ. Խոր-
հորդն ունի իրոց ի Սէլմայի թաղէն քան-
զի այս թաղը Աղ. քաղաքականութեան
կեդրոնն ըլլալուն համար՝ թաղային գոր-
ծերը միայն քանից ընտրութեամբ կազ-
մեալ թաղ. Խորհրդոյն բովն չեն անցնիր,
այլ քանի մը խորհրդոյ ներշնչութեամբ կը
ծրան և բնականաբար չեն կարգա-
դրուիր, զի թաղիս մէջ գրեթէ բոլոր
հասարակային տեղերն մէկ մէկ խորհրդա-
րաններ են, որ վերաբերեալ կը յազմին
թաղային բոլոր խնդիրները, բայց միշտ
իրար հակառակ, Բախի կը պատմեն թէ
անցեալները Սելմայի փողոցին վեր հայր
մը յիշ նոտեալ եղած ամենն իր փողոցի
աղան քան ի վեր ոտքով կը քայլէ եղբւ-
րեւորն առաջին խորհրդարանին առջեւ
անցած տներն կը լսէ թէ խորհրդոյն իր
ներկայ վարմանքին վրայ գիտողութեան
կընէ թէ ինչու համար փոխանակ ինքն
հոգեւոր փոքրիկ աղան կը հոգեցնէ:

Մարդն այս գիտողութեան կարեւորու-
թիւն տալով անմիջապէս իշխան վրային
վար կ'իջնէ, և տղան նրաւորներով ինքը
կ'ուր քան ի վեր քայլէ, և կ'անցնի
երկրորդ խորհրդարանին առջեւ, ուսկից
կը լսէ թէ իր վարմանքը չարաչար կը
քննադատուի իշխան վրայ հիմա չըլլալուն
համար, ուստի առանց յայտարարել ինքն
ալ կը հեծնէ յիշը, և մինչդեռ այսպէս
կ'անցնէ երրորդ խորհրդարանին առջեւ:

Բախի անտեսող բարձր ճանաչողութեան
սէն, թէ այս մարդը երբեք գուցէ չունի
զի՛ էլը չը մեղքեալով ինքն ու տղան մի-
ասին հեծն են, իշխանութեան իրեն նկատ-
մամբ այս բախի անտեսող լուրն պէս ինքը
միայն իշխան վրայ հիմա էլ ինք կը բեռ-
նայ և կ'ուր ճանաչող չարաչարութեան կ'ուն-
նի չորրորդ խորհրդարանին մը առջեւ:
Ուսկից կը լսէ թէ իր ըրածը ծաղրելի
գործ մ'է, քանի ինք իշխան վրայ հիմ-
նելու տեղն էլ իր վրայ հեծցողներ է:
Ասոր վրայ իշխարած կորչէ իր նախնի ըն-
թացքէն բնաւ չը չեղելու և ինչ որ ալ
ընեն ամենին և ոչ մէկին երբեք կարե-
ւորութիւն չը տալու:

Այս թաղիս մէջ թաղ. Խորհրդոյն պաշ-
տօն վարելը որ և է քաղաքական մար-
դու գործ է, քանզի թաղիցի իր քուէն
սա պայմանաւ արդի թաղ. Խորհրդին տու-
ած է թէ իր ամեն մէկ անդամը որ փո-
փոխակի կամքը թաղ. Խորհրդին անմի-
ջապէս և անմիջական կատարէ, ապա թէ ոչ
զանի տապալել կ'ապագայ և իրօք ալ կը
տապալտէ. արդի թաղ. Խորհրդը չը կըր-
նար համարձակուպէս իր պաշտօնին զու-
խը կենալ և իր պարտքերը կատարել զի
պէտք է ամենուն ալ կամքն յարգել ու ի
գործ դնել:

Արդի թաղ. Խորհրդին որ միանգո-
ման հոգաբարձութիւն ալ ունի թաղիս
երկուսեւ վարձատարն, կարող է՝ ոչ միայն
դատաւար մը փոխելու, այլ տնտես մ'ան-
դամ հանելու և ուրիշ մը բերելու, քան-
զի եթէ այնպիսի ձեռնարկութեան մը
յանդգնի, թաղիցիին խոմբեր կը տեղան
գիտուն վրայ և բացարձակ թիւն ու գոր-
ծաւածին ալ յետո կ'ուր կը պահանջեն,
եթէ բնաւ բան մը չընէ, դարձեալ կու-
րան և առանց կարծիքին ձեռնարկէ եկե-
ղեցոյ բարեկարգութիւն կը պահանջեն,
Մաս մը կուգայ մեղաւորութեամբ կը
պնդէ, միւս մասն ալ բարեկարգ, եթէ
խորհրդին առաջնայն անսոյ ուրիշ մասն
մ'ալ անհաւատ կը կոչեն, եթէ երկրոր-
դին կամքն յարգէ, չորրորդ մասն մ'ալ
չապրէ կ'անուանուի, թաղիցիին 60 բարա-
յով կատարեալ գտատարութիւն վար-
ժատանց կը պահանջէ, ահա՛ այս պատ-
ճառաւ թաղ. Խորհրդոյն ատենապետը
Գերմանիա դնող օրպէս զի կ'ուն Պիլզնար-
քէն քաղաքականութիւն ունի և ի վեր-
բախեալ կարեւոր Պիլզնարային քաղա-
քականութեամբ զՍելմայիցիս գոհացնել-
վից ամեն անգործքն ալ իրենց ստատիկ վա-
խանութեան զանազան կողմեր փոխան և ցը-
րուեցան, թաղային բախիկին վերաբերու-
լու օրն որ առանց երկուցի և ձեռնարկու-
լու գրեթէ զոյն ի բուն կը հայտարարէ
և ճակատոր հաստիքները կը վաւերացնէ:

Բայց որովհետեւ ևս, Սելմայի թա-
ղիցիս բնաւորութեան լաւագոյն տեղե-
կութիւն ունիմ, անտարակոյս եմ որ թա-
ղիս զանազան խորհրդարանաց մէջ ամեն
ունեցողները կամ 60 բարայով դատաւար-
ութեան սիրողներն են և կամ լաւ ևս
է ըսել, իրենց գտատարը ձրուպէս հըս-
կողութիւն ըլլալ փախաբոյններն, քան
զի ուսմանց համար արժանաւոր թօշակ
վճարողներն, երբեք այս անգործաւոր
խորհրդարանաց մէջ ամեն չունին, Ահա՛
ասոր համար գրեթէ ես յիշեալ թաղ.
Խորհրդոյն տեղն ըլլայի, բնաւ և ոչ մէկէ
մը կը վախճայի, այլ միայն կամ պարտ-
քըս անմիջական կատարել և աղբիւն առ-
ջի մասնաւոր ուսման յարգը ճանչցող
թաղիցիաց առջի պատասխանատուութե-
նե աղատ կը մնայի:

Խոջ Թաղ. Խորհրդին բարեհաճե-
ցէք զեւեղել զներկայ ձեր ազգօգուտ
ըրազին մէջ:

Թաղիցի մը,
Խորհրդարան յաւուր հանդիսի սրբ-
դատարանութեան Պիլզնար երկ-
սեւ վարձատարին Երազի
(Ս. Եղիս):

Մեծարգոյ հանդիսականք.
Եւ զպարտական այս չըրէ և որ առ-
դար հանգիստն միջ, ամեն բան որ ա-

յոց կը զարնէ, յառաջդիմութեան նշանն
զի վրայ կը կրէ, երբ ամեն բան որ մտա-
կը բողբէ, մի միայն օրն յառաջդիմու-
թեան գոյով թիւնը կը խառնուան և կը
հաստատէ լուրեւայն բայց աղբու կերպի-
ւոր ամեն բան, կը բեռնէ, ձեր գոյելի
պարտականութեան և ձեր որդեաց օր-
եւա քրտանց արդիւնքներն ցոյց կուտայ
այնչափ բացայայտաբար, երբ ամեն բան
հաստատելով զի մեր եւանդն կը
գրգռէ սաստիկ, կարծեմք ներքին է մեզ
խողով անտի համեմատութեան, և յար-
գական հրաւիրանաց հետ մեր սրտին տը-
րիմանն անսարով լուրսեան սահմանն
անցնիլ, մանաւանդ զմիջոյնով ձեզ հետ
զպարտական այս տարւոյն վրայ, որ այն-
չափ արդիւնաւոր եղած է ձեր երկուսեւ
վարձարանին, և ոչ ու ի սիրտ հըր-
տելով նման այն օտարականին՝ որ, ա-
մառուան տներն, այգեայ վրայ՝ դէպ ի
հարկոյն օրհնող օրհնեալ ամպին ետեւն
երկարողործաց արձակած ուրախութեան
հառաչանքներուն կուգէ մասնակից ըլլալ,
յանկարմ իր զիտուն վրայ ճաճանչողով
ձեռնարկէ, և իր աչաց տակ գոյն զգոյն
ձաղիկներ բացուած տեսնելով:

Աղիւն Երազի:

Թեպէտ քու քաղաքն յարմար է ք-
գործքով ինչ որ ես կուգամ ձեզ յայտ-
նելու այսօր լոկ խօսքերով, թէ պէտք ուր
մի միայն դիմելու և զարմանաց դեր մը
թողցած էք այլոց, դեր մը՝ որ իր մէջ
ձեր համեմատութեան վերաբերելու վտան-
գը կը տարուանկէ, բայց թողէ՛ք ինչ յա-
ղեցնել իմ ուսումնասիրութեան եւանդա-
յոք՝ որ այնչափ տեղեակ էք այսպիսի
զբաղմանց բաւական զօրութեան, և բացառ-
ել անկեղծաբար ինչ որ ձեր այս հան-
գէտը կը ներշնչէ յիս:

Տեսէ՛ք, Տեսէ՛ք իմ և Տիկնայի, սա
երկու պաշտօնի տաճարներն որ ոչ ոք իշխա-
րութեան են ձեր անսահման համակրու-
թեան, տեսէ՛ք ուս երկու սրտաւորներն
երկեղցին և զպարտն որնք ինչպէս հոս
նոյնպէս և ուրիշ շատ տեղեր խորհրդա-
ւոր նշանակութեամբ մը, իրեն տարողու-
թեան մը երկու քաղաքացի մասունք, այն-
չափ մօտ առ մօտ հիմնուած են, և որոնք
իրեն անցեալէն մեզ թողած երկու հը-
րաջայի խորհրդաւարտեալ, մեր ներկայ և
ապագայ ընթացքն կը գծեն և ցոյց կու-
տան մեր աչաց որոշապէս:

Պատմութեան երկու տարերքն են սո-
քա՝ որոնցմով կը կազմակերպի նա. ոոցա
մէջ կատարուած ամեն ցոյցում՝ պատմու-
թեան մէջ իր արձագանքն ունի և իր հետ-
քէն կը թողու միշտ. ոոցա մաստցուած
ընդունելութիւնն պատմութեան վրայ իր
արդիւնքն, իր աղբիւնութիւնն ունենալով
միայն կը վերջանայ:

Վերջապէս պատմութեան կենդանու-
թիւնը կը բովանդակեն սոքա իրենց մէջ,
պատմութեան հոգին են սոքա, և ոչ մի-
այն պատմութեան ոչ մասնաւոր ամեն
աղբուց և աղանց՝ որոնք դեռ գոյով թիւն
ունենալէ չեն դադարած, Սիւրբ Բոնիւ,
աղաքութեան չենք իրեն երկու սիրենքն են
սոքա, մեծ սիրենք՝ որոնց վրայ միայն այս
մեծ չենք կրնայ կանգուն կալ:

Հետեւաբար, պատմութեան ողբաց
այս կենսապարտութիւնը սոքա կը հպատակի
սոքա ներշնչութեամբ միայն կը խօսի ա-
ռանց ճանաչելու զանոնք, սոքա տուցէ կը
մնաղբէ, կը խնայեմք այս անապատ դա-
տարն իր օղբայնակին անանցմէ միայն
ընդունելու ոտիպուած ըլլալով:

Առանց մին եկեղեցին, իրեն երկրորդ
տապան, Հայրութեան մատուցողներն սոս-
կալի փոխարկէ մը, աղբիւնի Զրհեղէ
մը աղաղակով՝ եթէ ոչ Մատենադարան-
ցած է մեծաւ մասամբ և գրեթէ անվանդ-
իւր միւսն՝ զպարտն՝ որն ահա իր Զրհեղ-
դին հետեւող վերականգնանութեան մէջ ա-
րեղական դերն կատարելու կոչուած է,
վիւր աղբուցին այս հանդէսներն՝ որոնցմէ
դարձող ուսումնասիրը մեծ բերկրութիւն
մը կը կրէ իր սրտին մէջ, ինչպէս երբեմն
նոյնեան աղաւթին ձիւնեւոր ճիւղ մը կը
կրէ իր բերին մէջ ի հաստատութեան վե-

րականգնանութեան:
Եւ ո՞վ կրնայ հաստատել թէ՛ առանց
այս երկու տարերաց բան մը հետաւոր
կրնայ ըլլալ:
Բանդէ՛ք Ժողովրդեան մը եկեղեցին,
հիմնադրութեան լուր գաղտնի, և ահա կրնա-
քն ու գիտութիւնը ջնջած պիտի ըլլաս .
աղբի մը ներկայն պիտի վատթարացնես և
խառնուանք, ապագայն պիտի սպաննես
և պատմութիւնը լուրսեան պիտի դատա-
պարտես մասամբ իւրեք, բայց ոչ զքեզ
«գաւառական Հայրենեաց» կոչել տալէ յա-
ռաւ, կոչում մը որ դարեւոր մէջ իր նոգ-
կալի արձագանքն պիտի ունենայ:

Իսկ ընդհակառակն չպարտենք կանգ-
նէ՛ք եկեղեցեաց քով, քաց նոյն դրունքն
մարդկութեան, ի՛ր բաժնէր մասնակը
զպարտէն և ոչ իսկ եկեղեցիէն, այս եր-
կու վեհապալարից ամբողջութեան իր մէջ
պարտականող փոքրիկ բայց անսահման
կոչուելու չափ մեծ տապանակն՝ «դիւքը»
տխրութիւն և երկարադեմ ըրէ՛ք ամեն հա-
սակի և ահա ողբ մը պիտի վերակեն-
դանացնես արդական տակ, և . մեծ .
պիտի կոչուիս, ինչպէս երջանկոյնչառակ
Պեղծեան Ամրայն որ իրաւամբ արժանի
է մեծ վերանորոգել յորջորջուելու:

(Ս. Եղիս Երազի Երազի)

ՍԱՆԻՏՐԱԿԱՆ

Իմպրու 6 սեպտեմբեր	
Բաժնակ Միւր Օրհն	10 1/2
Լաւ տեսակ Տօրեա	8 7/8—7
Ս. Երազի վաճառ հալ	15.000
Բնիւնը հրապարակին հաստատ	
Լեւորտ 6 սեպտեմբեր	
Արիւն	21—22
Մօնք	41—5/4
Հարստայի շքոր	55
Մեաւք	29 1/2
ձէնք	7 13—
Դրամաւոր	0/0 5 1/2
Դեւ-Երազ 6 սեպտեմբեր	
Բնիւն	24—

Գ Ի Ս Մ Ա Կ Ա Ն

ԲՊԱՅԻ ԱՐԺԵԹՈՅ	
Լեւորտ 7 սեպտեմբեր	
Բաժնակ Միւր Օրհն	92 1/2—5/8
Լաւ տեսակ Տօրեա	82 5/4—55
Գործ	82 5/3—7/8
Բնիւն	61 7/4—5/8
Գործ	75 — 5/4
Օրհն	14 1/4—1/2
Բնիւն	26.90
Բարիւր 7 սեպտեմբեր	
Արձակ Միւր Օրհն	53 50
Լաւ տեսակ Տօրեա	68 55
Բաժնակ Միւր Օրհն	54 20
Բնիւն	1363 50
Գործ	38—87 1/2
Բնիւն	25 60 1/2
Բնիւն	6 1/2

Գաւառի 26 օգոստոս	
ԲՊԱՅԻ ԱՐԺԵԹՈՅ	
Բաժնակ Միւր Օրհն	57—50
Գործ	57—50
Բնիւն	57—55
Գործ	57—26
Միւր Օրհն	1. 11.13
Գործ	1. 11.37
Բնիւն	1. 12.90
Բնիւն	132.50
Բնիւն	548—
Բնիւն	557 —
Բնիւն	526—

ԲՆ Թ Ա Յ Բ Գ Ի Ս Մ Ո Յ

Օրհն Բնիւն 100 Գործ	Գ. Գ.
Բնիւն	109—8
20 Գործ	87—2
Բնիւն	89—10
Գործ	81—13
Բնիւն	4—38
Գործ	104—20
Գործ	104—39
Գործ	119—20

